

Skupinová diskuse s matkami dětí v 9. třídě ZŠ, Brno

Číslo: 6

Místo diskuse: Brno

Bydliště účastnic: okolí Brna

Účastníci: matky dětí (vyšší vzdělání rodičů)

Děti: žáci a žákyně 9. tříd ZŠ (školní rok 2007/8)

Počet účastnic: 8

Moderátoři: M. Bernardová, J. Šafr, K. Vojtíšková

Pozn.: Jarmila, Jarka, Johana patří vzděláním spíše do FG 5, protože v rodině má vždy pouze jeden rodič-matka, střední vzdělání s maturitou

<i>Jméno</i>	<i>Věk</i>	<i>Vzdělání</i>	<i>Vzdělání partnera</i>	<i>Počet dětí/ pohlaví/věk</i>	<i>Zaměstnání</i>	<i>Zaměstnání partnera</i>	<i>Typ rodiny</i>
Johana	40	Gymnázium	vyučení	1/D/14	Nižší odborný zaměstnanec	OSVČ	Neúplná
Jitka	32	SOŠ	VŠ	1/D/14	Řadový úředník	Vyšší odborný zaměstnanec	Úplná
Jana	36	střední bez mat	VŠ	1/D/15	Provozní pracovník ve službách a obchodě	Vedoucí, řídicí pracovník	Úplná s příbuznými
Jiřina	46	SOŠ	SOŠ	1/S/14	Nižší odborný zaměstnanec	Podnikatel se 3 a více pracovníky	Neúplná
Jindřiška	44	Vyučení	VŠ	1/S/14	Provozní pracovník ve službách a obchodě	Vedoucí, řídicí pracovník	Neúplná rodina s příbuznými
Julie	49	VŠ	VŠ	3/D-D-D/24-21-15	Vedoucí, řídicí pracovník	Nižší odborný zaměstnanec	Úplná s příbuznými
Jarmila	42	SOŠ	vyučení	3/S-D-S/17-15-11	Provozní pracovník ve službách a obchodě	Provozní pracovník ve službách a obchodě	Úplná
Jarka	42	vyučení s mat	střední bez mat	3/S-D-S/17-14-10	Na rodičovské dovolené	Podnikatel se 3 a více pracovníky	Úplná s příbuznými

Johana

Johana pracuje jako technik prodeje ve větších prodejnách. Má 14letou dceru – jedináčka. Dceru popisuje jako paličatou, bordelářku, která dokáže být strašně milá – hlavně když něco chce. Příliš moc nechte, když tak něco o koních nebo dívčí románek.

Možná díky tomu, že je jedináček, tak se zatím se vším svěřuje mámě („to zatím ještě funguje“), akorát na otázku „Co bylo ve škole?“ se nic nedozví. Johanu dcera příliš neposlechne, naopak jejího bratra poslouchá naprosto automaticky, aniž by na ni řval nebo jí vyhrožoval.

pracuje v cikánské ulici v Brně – obrovské shluky cikánů, musí chtít sama, jinak jí nepřinutí, bratr funguje jako autorita,

Johana není spokojená s tím, jak její dcera tráví volný čas. Říká, že je líná, hodně času stráví u počítače nebo televize místo toho, aby šla byla více venku. Nemusela by ani přímo sportovat, ale třeba chodit do přírody. Johana se snaží s tím něco udělat, ale není příliš úspěšná: „... do ní člověk klavíruje běž ven, běž ven, běž ven, že jo, a přijedu dom a zjistím, že je zase celý odpoledne doma.“ Občas jedou na dceřin návrh na „výlet do Hypernovy“, do výtvarné galerie by dceru ale nedostala.

slovní obrat – jo, za chvíli,

Dcera nemá průšvihy, akorát někdy v nepodstatných věcech zalže, ale matka to na ní pozná, „má smůlu, že si myslím, že to ještě teďka dost poznám ... snažím se, aby tohle nebylo. To jí spíš odpustím toho vola, než tu lež, že mi lže.“

Matka s dcerou hodně probíraly střední školy, Johana dala hodně na to, co dcera chce. Školy si našla sama a potom s matkou šly na veletrh vzdělávání. Přáním Johany by bylo, aby za deset let dcera ještě studovala vysokou školu, říká že to je zatím spíš její vize. Sice nejde o to, aby musela mít VŠ za každou cenu, ale hlavně aby v životě mohla dělat to, co jí baví, aby měla práci jako svého koníčka. To je pak „ten nejšťastnější člověk na světě“. Myslí si, že dcera by mohla dělat něco s dětmi, třeba být učitelka.

Vybrané hodnoty: Slušnost, snášenlivost a ohleduplnost k jiným lidem, samostatnost, spořivost, šetrnost, pracovitost

Jitka

Jitka je administrativní úřednicí, o víkendech jezdí na chalupu nebo společně také do Jeseníků. Má stejně jako Johana dceru – jedináčka v deváté třídě základní školy.

Dcer je pubertáčka, kterou zajímají kluci, „teďka s ňou mlátí puberta“. Dcera je ale hodně aktivní i v jiných oblastech, chodí do několika kroužků - hraje na klavír, maluje na sklo. Kroužky má většinou v Brně, kam jezdí sama integrovanou dopravou. je snaživá. Jitka dceru hodně vede k tomu, aby nezanedbávala školu a učila se, ale „třeba do sportu se jí snažím hodně tlačit, i když odmlouvá, nechce se jí, ale musí.“ Kromě ježdění na koních chodí také na tenis. I když se jí někdy nechce, nakonec má radost z toho, že tam byla (podobně mluví Monika o svém synovi): „Třeba na tenise pak říká „jé to bylo prima“, jo, ale nechce se jí tam, když tam má zrovna jít, protože je líná.“ Do galerie by svou dceru nedostala.

Dcera se chystá na gymnázium, s matkou byla na Dnu otevřených dveří konkrétně vybraného gymnázia.

Jitka má poměrně vysoké vzdělanostní aspirace. Směřuje jí ke vzdělání, myslí si, že děti v tomto věku z toho zatím nemají rozum a je třeba je orientovat. Vysoká škola podle ní znamená možnost lepší perspektivy v životě, souhlasí s ostatními matkami, že člověk má lepší uplatnění ve společnosti, přesto ovšem „není to záruka“. Jitka pracuje v kanceláři s právníky „a vidím, že se nemají špatně“, takže její představou o profesi dcery jsou buď práva nebo ekonomika.

Vybrané hodnoty: Pocit odpovědnosti, pracovitost, slušnost, samostatnost, odhodlání a vytrvalost

Jana

Jana pracuje v dopravním podniku jako pracovnice obchodního provozu. I ona má pouze jednu dceru v deváté třídě.

Její dcera je podle ní jako všichni ostatní v pubertě, ale není to tak strašné, zatím se moc nekamarádí s kluky, má averzi ke kouření. Do učení jí nikdy nemusela nutit, ani se s ní učit, učení dceři šlo i nadále jde samo od sebe. Je Doma je klidná, hodná, v kolektivu, s kamarádkami to bude asi trochu jinak, ale problémy s ní nejsou. Myslí si, že dcera je v tomto zcela normální a ani se příliš neodlišuje od toho, jaká byla Jana v jejím věku. Matce se moc

nesvěřuje, je docela uzavřená: „já jsem byla ukecanější, já jsem se svěřovala mamce daleko víc, než ona mně. Myslím si, že to pramení z toho, že ona měla moji mamku hrozně ráda a když ji bylo šest, tak mamka umřela, takže si myslím, že to děcko se tak stáhlo jakoby do sebe, ale zatím jsem ju nepřichytila při lži, nebo při něčem, že by mně začla blikat kontrolka, že by ju měla víc hlídat, nebo něco.“ Spoustu věcí se dozví od spolužáků nebo maminek spolužáků (bydlí na vesnici).

Podle Jany je dost líná, hodně času tráví doma, nikam moc nechce chodit. V deváté třídě už všech kroužků nechala, i keramiky, která jí dost bavila. Janu si myslí že je to škoda, protože má výtvarný talent. Akorát občas chodí na koně, ale víc sedí doma u počítače. Mámě se jí daří vytáhnout tak akorát do divadla na balet nebo do nákupních center: „to je jediná věc, kdy prostě řeknu ‘pojedeme nakupovat’, a ona je ochotná všechno položit a jede, jako jo?“ Tam občas zajdou i s kamarádkami „na čumendu“ (Vaňkovka, Olympie). Jet s rodinou na zámek nebo na výlet není šance, protože dcera i manžel jsou radši „doma na kanapi“.

Dceru ale zajímá hudba „a nějaká přišerná hudební skupina ... všechno to vypadá jako z mateřské školky“ (pravděpodobně Tokio Hotel). Dokonce chtěla jet do Mnichova na jejich koncert spolu s kamarádkou, se kterou se seznámila přes internet a nikdy jí neviděla. To Janu dost šokovalo, „jsem říkala ‘tys spadla na hlavu z višně’.

O víceletém gymnáziu moc neuvažovali, protože „to děcko je pořád děcko a kor ty děcka ... na té dědině, ty děcka přijdou takoví víc ... nedotčení tím městem a říkám si, že je to zbytečný je strkat ještě v té době nedozrálé ...“ Dítě jí připadá v šesté třídě ještě snáze ovlivnitelné, mohlo by se chytit špatné party. Kamarádka Jany, jejíž stejně stará dcera chodí na základní školu do Brna s ní mají problémy, kouří a hrozí jí dvojka z chování, lže. Jana tyto problémy spojuje s městem.

Dcera si sama vybrala gymnázium: „[dcera] je natolik nevyhraněný stvoření, že by bylo asi škoda ju strkat teď prostě na nějakou střední školu se zaměřením. Takže, z toho důvodu volíme gymnázium, abychom měli ještě čtyři roky na to, nebo respektive ona měla čtyři roky na to, aby se k ní dostalo tolik informací, kolik bude potřebovat na to, aby se prostě rozhodla pro něco konkrétního.“ Výběr konkrétního gymnázia nechávala ještě otevřený s tím, že několik možných objedou v lednu při Dnech otevřených dveří. Matka i dcera mají své priority, každá asi tři gymnázia: „mně by se líbilo Gymnázium Na Slovaňáku, kde je rozšířená výuka jazyků. Jazyk je v dnešní době jedna z nejdůležitějších věcí ... Takže bych chtěla tady těch šest zvládnout, abysme viděly budovu zvenku, zevnitř a nějakýho učitele, profesora teda,

aby se neurazil ... chcu zase vybrat školu, aby to děcko tam nejelo hodinu, nebo hodinu a půl, jo.“

Matka je ráda, že se takhle dcera rozhodla. Považuje za chybu a mrzí ji, že ona sama nestudovala, protože se jí tenkrát nechtělo. Mít vysokou školu je podle ní v dnešní době „důležitý“ pro uplatnění ve společnosti.

Vybrané hodnoty: Slušnost, snášenlivost a ohleduplnost k jiným lidem, odhodlání a vytrvalost, pocit odpovědnosti, pracovitost

Jiřina

Jiřina je další matka ze skupiny má jedináčka, ale syna. Pracuje jako učitelka v mateřské školce. Její manžel je pro syna autoritou.

Syn tráví hodně času sportem, jezdí na freestylovém kole. Je šikovný, učí se dobře, zajímají ho holky. Děti podle ní vůbec málo čtou, alespoň kluci. Holky v tomto věku jsou podle ní vyspělejší.

S Jiřinou nemá problém komunikovat o sportu, co se mu povedlo na kole, ale o tom co bylo ve škole je hodně stručný, „co bylo – dobrý.“

Jiřina není zcela proti fyzickým trestům, sem tam dostane, naposledy když byl drzý, „on má teda odpověď a on je teda nejchytřejší, samozřejmě.“ I ve škole by byla spíš pro rychlé řešení „ať mu pleskne“ než pro psaní poznámek.

Synovi jde učení samo. Má vybranou střední průmyslovou školu stavební v Brně, případně uvažují i o gymnáziích. Jiřina předpokládá, že půjde na vysokou školu, stavební směr. Jiřina si myslí, že studium vysoké školy by mělo být o nadání, její syn „je chytřej celkem“, takže „bylo by škoda, kdyby se někde zahrabal a nedělal.“ S člověkem, který má titul podle ní lidi jednájí jinak. Chtěla by, aby její syn byl pracovitý, ale také ctižádostivý, aby něčeho dosáhl.

Vybrané hodnoty: Slušnost, pracovitost, snášenlivost a ohleduplnost k jiným lidem, pocit odpovědnosti, samostatnost

Jindřiška

Jindřiška pracuje v mateřské školce podobně jako Jiřina, jen na postu provozní. Také ona má jedináčka v deváté třídě – syna.

Syn je v podstatě bez problémů (akorát trochu nepořádník). Doma s ničím příliš nepomůže, má jednou za týden odnést tříděný odpad „to je teda hrozný“. Je vyloženě technicky založený, od čehož se odvíjí jeho vzdělanostní směřování i trávení volného času. Zajímá se o elektroniku, baví ho pájení sváření, své kapesné utrací za součástky. V pokojíčku má po stěnách vyvěšené motory – na to překvapeně zareagovala Jana: „Motory? Ten váš kluk nemá chybu, ten by se mi líbil.“ Jiřina: „Jednou paní učitelka řekla, aby si donesl něco oblíbeného do školy, tak náš kluk si vzal nejoblíbenější hračku motor, jo?“

Jindřiška s ním nemá problém ani co se týká komunikace. Řekne jí všechno, důvěřuje mu, že by jí nikdy nelhal, protože lež sám nemá rád: „aj i řekne ‘mami, klidně mě vylískej, víš, ale je to tak’.“

Má hodně kroužků, sportuje, chodí plavat a hraje házenou. Sport je pro něj odreagováním od školy a učení. Se školou problémy nemá. Nestěžuje si ani jako ostatní matky, že by příliš mnoho času trávil u počítače nebo doma. Sice se hodně drží doma, ale také jezdí do přírody, jde ven, jezdí i na různé takový zájezdy, které pořádají.

Učení mu jde samo, půjde na střední školu se zaměřením na elektro. Počítají s tím, že půjde i na vysokou školu technického směru. Jindřiška není až tak přesvědčená, že s vysokou školou se automaticky mají lidé dobře. Pro Jindřišku je ale vysoká škola hlavně možností dozvědět se víc o oboru, který člověk studuje „vědí ještě víc. Když máte k tomu touhu poznat ještě něco navíc“.

Vybrané hodnoty: Snášlivost a ohleduplnost k jiným lidem, slušnost, pocit odpovědnosti, nesobeckost, pracovitost

Julie

Julie byla jediná vysokoškolačka v diskusi. Pracuje jako ekonomka a tomu také odpovídalo její oblečení – sukňový kostým. Dříve bydleli v Brně, ale nyní bydlí na vesnici – malém městě. Má tři dcery, dvě již plnoleté (24 a 21 let), nejmladší je 15 let.

Nejmladší dcera je v pubertě, což Julie popisuje jako stav, kdy si myslí jak tak geniální dítě může mít tak blbé rodiče. Nenechá si od rodičů už do ničeho příliš mluvit, nemohou jí už

příliš „ohýbat“ nebo „zdokonalovat“. Nebyla ale nikdy dítě, se kterými by byly problémy. V létě zkoušela kouření, když byla u kamarádky na jednom brněnském sídlišti: „taky to prubla a nebylo to jednou, prostě to zkoušely, takže se to naučila a bodejť ... taky jsme to zkusili ... někde za křovím jsme potahovaly první cigaretu. Myslím, že teď už to tak není, už jsem to tak nezačuchala. Jestli to maskuje hašlerkama, ale.“

Dcera chodí do základní školy v Brně, kde má i výtvarný kroužek nebo plavání. Přímo v Brně bydlí její dědeček, takže někdy u něj přespává, aby nemusela ráno brzy dojíždět. V zimě jezdí na lyže. Julie po dceři chtěla, aby chodila na angličtinu ve volném čase, protože sama cítila u sebe jako handicap, že neznala jazyky, „teď se snažím pořádkem do ní klavírovat, aby chodila někde do angličtiny ... ale nějak se mi to nedaří pořádkem.“

Kamarádky své dcery zná, chodí k nim třeba na oslavu narozenin, zná i jejich rodiče, i protože bydlí na malém městě. Vyprávěla historku s „kamarádem“ starší dcery, který je již před lety v době před Vánoci vykradl. Spíše než matce se svěřují navzájem se sestrami.

Co se týká vztahu k jiným etnikům, národnostem, tak Julie říká, že dřív měli „cikány“ v ulici a ona neměla žádný problém s tím, když si s nimi její dcera hrála. Podle svých slov se „trošičku rasističtější“ vyjadřuje vzhledem k muslimům, Palestincům, což po ní dcera přebírá, „Já si budu muset dát pozor, aby někde nenarazila ... Někdy se díváme na televizi a ona ‘podívej se, zase ti muslimové zase dělají bordel’ ... když ti Palestinci tam demonstrují, tak dřív jsem takhle vždycky okomentovala já a teď už, úplně bezmyšlenkovitě, já bych to nečekala tak „zase ti Palestinci dělají bordel“. To už nejsou ani Palestinci, ale kdekoliv jinde, ale prostě pro ni jsou to Palestinci.“

S dcerou občas zajde do galerie, naposledy spolu byly na Lidické v Brně, kde je vedle Slovanu prodejní Galerie D, „mají tam spoustu vystavených obrázků, takže, když jdeme kolem, tak se tam podíváme ... si to tam obejde a to se jí líbí, to se podívá.“

Nevěděla ještě přesně, na jakou střední školu si bude dcera dávat přihlášku. Vzhledem k tomu, že je dcera výtvarně nadaná, vytváří koláže nebo také šije na panenky Julie předpokládala, že by to mohla být buď textilní průmyslová škola nebo nějaká s odpovídajícím zaměřením. Uvažovaly ale také o studiu některého gymnázia. Vysoká škola je podle Julie důležitá, ne kvůli penězům nebo přímo kvůli pracovnímu uplatnění, ale obecně pro život, k tomu získat rozhled a názory.

Pro Julii je důležité, aby rodiče předávali dětem hodnoty snášenlivosti a ohleduplnosti, protože kolem sebe vidí, že mladí lidé se kolikrát chovají hrubě k ostatním, ve

veřejné dopravě se „štychujou, to prostě vidíte, kdo dýl vydrží sedět a kdo nepustí. A kdo je takovej ten měkkej“.

Vybrané hodnoty: Samostatnost, slušnost, pracovitost, snášenlivost a ohleduplnost k jiným lidem, pocit odpovědnosti

Jarka

Jarka byla v době diskuse na mateřské, dříve pracovala v hotelu. Její manžel je podnikatel se zaměstnanci. Má tři děti – nejstaršího 17letého syna, 14letou dceru a 10letého syna. S rodinou jezdí na dovolené po republice, pronajmou si na týden někde chatu.

„[dcera] musím říct asi samý plus“, je podle ní snaživá, dobře se učí a baví ji práce s dětmi, dokonce hodně pomáhá Jarce (jediné dítě v této diskusi). Ve volném čase chodí do hasičského kroužku (i na soutěže přes léto), v zimě jezdí na snowboardu nebo na lyžích, to ji baví. Až do deváté třídy chodila na flétnu do hudební školy, „docela jí to šlo ... doufám, jestli půjde na školu, že to znova, na pedák chce jít.“ Jarka sama ráda zpívá, ale děti se za ní stydí a nechtějí si s ní doma společně zazpívat. „Já zpívám sama, já nejsem žádná zpěvačka a ještě jsem se nenechala odradit.“

Podle Jarky je dcera ještě ve věku, kdy jde „kočírovat“, je to také tím, že bydlí zatím doma, není na internátě: „když ty děcka vyletí z domova, že si myslí, že si jako můžou víc dovolit, že ty rodiče tam nemaj takovej dohled nad nimi.“ Jarka k důležitosti VŠ vzdělání prohlásila: „Když máte titul, tak je to o něčem jiném.“

Dcera podle ní bude učitelka, v reakci na Jindřišku a jejího syna odpovídá na otázku ohledně výběru povolání: „My nepájíme, tak učitelka.“

Vybrané hodnoty: Pociť odpovědnosti, snášenlivost a ohleduplnost k jiným lidem, náboženská víra, slušnost, pracovitost

Jarmila

Brněnsko, 42 let. Vzdělání střední odborné s maturitou, provozní pracovník ve službách a obchodě, partner vyučený, provozní pracovník ve službách a obchodě. Vzdělání rodičů – matka vyučená, otec vyučený. Příjem domácnosti 20.000 Kč (2 dospělí – 3 děti), 26-100 knih v domácnosti. Úplná rodina, 3 děti (syn 17 let, dcera 15 let, syn 11 let), ZŠ, kroužky: skaut, keramika, zdravotník, aerobik.

Pracuje jako prodavačka v občerstvení, bydlí 50 km od Brna. Stejně jako Jarka má Jarmila tři děti - dva syny a prostřední dceru v deváté třídě základní školy.

Dcera je „zažraná do Skautu“, je proto často v přírodě, kde chodí po výpravách, připravuje pro mladší děti tábory, z internetu si stahuje hry pro děti. Jarmila si tedy nemůže stěžovat, že by trávila čas u počítače jako tolik ostatních matek.

Kromě Skautu chodí ještě do keramiky a do Mladého zdravotníka. Knížky, které potřebuje do školy, si dcera sama půjčuje v knihovně.

Doma dcera ale vůbec nepomůže. Její povinností je akorát odnést PET lahve, ale i to byl problém. Jarmila jí nedonutí, ale když muž zakřičí, tak to jde. Jednou jí manžel vysypal láhve do postele, od té doby je vynáší už pravidelně.

Kamarádka dcery je míšenka (její otec je Arab, který ale s rodinou nežije), je snědá, vůbec to nevadí, „pokud je slušná a vychovaná, taková normální, tak to vůbec nevadí.“

Víceleté gymnázium je podle jejích informací od rodičů starších dětí zbytečná zátěž pro děti, „mají hroznej frmol“, a těžko mohou nároky školy skloubit s kroužky. V deváté třídě dcera polevila v učení: „to už vyloženě fláká, i když má před přijímačkama“, škola jí už vyloženě nebaví, nutně potřebuje změnu, jít někam jinam. Jinak ve škole nedělá žádné problémy je dokonce hodnější než doma „ve škole si ju hrozně chválí, a právě říkaj, jak je tam slušná, vzorná a snaživá.“; „mi vždycky říkají ve škole: ‘Vy jste ani nemusela chodit, protože ty, co tady potřebuju tady nejsou.’“

Dcera neví kam si dá přihlášku, půjde hlavně o to, kam jí přijmou, musí mít maturitu, nezáleží už tolik, jaká škola to bude. Jarmila jí našla Střední integrovanou školu, se také o přihlášce na střední ekonomickou školu. Půjde o to, kam se dostane. Jarmila ví o místní střední soukromé škole, kam chodí děti se čtyřkami ze základní školy a udělají ji („tvrdí, že teda není pravda, že jako se to platí“), ale tam by ale dceru nedala. Představu o budoucím zaměstnání dcera zatím nemá.

Jarmila byla jediná matka, která se nepřihlásila při odpovědi na otázku moderátorky, zda mají matky představu, že jejich děti budou na vysoké. Na otázku moderátorky, proč se ona nepřihlásila, odpovídá „Tu učení nebaví, naštěstí jí to jde a tu střední školu, doufám, že udělá, ale jako, učení ju vůbec nebaví ...“ Jiřina jí přesvědčovala, že se to na střední škole změní. Jarmila ale vysvětlovala, že pro dceru je důležitější mít tu rodinu než vysokou školu. Ona sama má ráda děti a dcera je na tom podobně, což je vidět už na tom, že vede Skauty. Za deset let si myslí, že dcera už bude mít spíš vlastní rodinu než studovat VŠ.

Jarmila vybrala jako důležité hodnoty snášenlivosti a ohleduplnosti, protože je důležité, aby vycházela s kamarády, spolužáky, učiteli, nadřízenými, a také aby byla ohleduplná ke starším lidem. Pocit odpovědnosti je zase důležitý když se stará o mladší děti nyní ve Skautu. Prioritou pro Jarmilu jsou vždy vztahy mezi lidmi.

Vybrané hodnoty: Pracovitost, snášenlivost a ohleduplnost k jiným lidem, slušnost, náboženská víra, pocit odpovědnosti

Nejčastěji volené hodnoty v diskusi:

- pracovitost (8x)
- slušnost (8x)
- snášenlivost a ohleduplnost k jiným lidem (7x)
- pocit odpovědnosti (7x)